

ФОП ЛУНЯЧЕК ВАДИМ ЕДУАРДОВИЧ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проєкту «Professional
Development»

Вадим ЛУНЯЧЕК

01.08.2023

**ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
«Організація безпечного освітнього середовища в закладі
освіти та психологічної підтримки учнів в умовах
воєнного стану»**

(курси тривалістю – 60 годин)

Розробники програми:

д.пед.н., проф. Собченко Тетяна Миколаївна

д.пед.н., проф. Доценко Світлана Олексіївна

к.психол.н., доц. Джаббарова Лілія Володимирівна

Харків

2023

Цільова аудиторія: педагогічні і керівні кадри закладів загальної середньої освіти.

Тривалість програми: 60 години – 2 кредита Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Форми реалізації програми: очно-дистанційна або дистанційна (за вибором слухачів).

Документ про засвоєння програми: сертифікат.

Мета програми: Підвищення обізнаності педагогічних і керівних кадрів закладів загальної середньої освіти у створенні безпечного освітнього середовища, ризиками вибухонебезпечних предметів та моделями безпечної поведінки учнів, формування психологічної компетентності щодо збереження власного психічного здоров'я педагогів та психологічного супроводу учнів.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

1. Формування здатності адаптуватись під конкретні потреби та нові виміри безпеки в умовах воєнного стану.
2. Ознайомлення з створенням безпечного освітнього середовища, ризиками вибухонебезпечних предметів, небезпекою життя під час воєнного стану в країні.
3. Характеристика моделей безпечної поведінки учнів під час сигналів «повітряної тривоги» та загрози мінної небезпеки, формулювання алгоритмів дій педагога у випадку загрози життю та здоров'ю дітей.
4. Формування компетентності з безпеки в педагогічних і керівних кадрах закладів загальної середньої освіти.
5. Організація заходів щодо забезпечення кібербезпеки освітнього системи освіти.
6. Сприяння розумінню ролі вчителя та школи в наданні необхідної психологічної підтримки та захисту учнів від негативних впливів війни.
7. Розвиток навичок самопідтримки та стресостійкості для ефективної роботи в умовах воєнного стану і зменшення негативного впливу стресу на професійну діяльність та здоров'я вчителів.

Напрями: створення безпечного освітнього простору, безпека життя та здоров'я учасників освітнього процесу, захист персональних даних, інформаційна та психологічна безпека.

Зміст і структура програми

Тематика та зміст зазначеної програми є затребуваним у сучасних реаліях воєнного стану в Україні. Через активні бойові дії у різних частинах країни зростає небезпека від вибухонебезпечних предметів для нашого життя. Шкода,

якої можуть завдати ці предмети, непоправна та навіть смертельна. Безпека життя та здоров'я є в пріоритеті та найвищою цінністю кожного громадянина.

Наразі є нагальна потреба бути обізнаним у цій проблемі, оскільки має бути правильно організовано безпечне освітнє середовище, зокрема у закладі освіти, учні та педагоги мають розуміти індикатори небезпечних місць та знати алгоритми правильної поведінки у небезпечних ситуаціях.

Згідно з «Вимогами та рекомендаціями щодо облаштування безпечного укриття у закладі освіти» (2022), розробленими Державною службою з надзвичайних ситуацій та Міністерством освіти і науки України, важливість організації безпечного освітнього середовища у закладі освіти є очевидною. Тому нагальним є вирішення питання ознайомити педагогічні і керівні кадри закладів загальної середньої освіти з алгоритмами дій у випадку загрози життю та здоров'ю дітей, захисту персональних даних, забезпечення інформаційної та психологічної безпеки. Є також нагальна потреба в психологічному супроводі всіх учасників освітнього процесу в умовах війни.

Перелік компетентностей, що вдосконалюються:

Загальні компетентності:

- здатність орієнтуватися в екстремальних ситуаціях, володіти знаннями у сфері безпеки;
- здатність ефективно формувати моделі безпечної поведінки учнів;
- здатність оперативно реагувати на кібератаки та кіберзлочини в освітньому просторі.
- Здатність до організації безпечного освітнього процесу у закладах загальноосвітньої середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій;
- здатність до самопідтримки та стресостійкості та здатність розпізнавати основні симптоми стресу в учнів та уміння застосовувати різні стратегії психологічної допомоги й підтримки дітей та підлітків під час війни.

Професійні компетентності: здатність організувати безпечний освітній простір, оволодіння методикою формування безпечної поведінки здобувачів, виявлення та реагування на кіберінциденти та кібератаки, усунення їх наслідків, оволодіння навичками самопідтримки та стресостійкості для ефективної роботи в умовах воєнного стану та психологічний супровід учнів.

Очікувані результати навчання:

- знати протоколи безпеки та алгоритми дій у випадку загрози життю та здоров'ю дітей;
- знати правові основи кіберзагроз, принципи державної політики у сфері інформаційної безпеки;

- вміти формувати моделі безпечної поведінки учнів.
- вміти користуватися засобами кібербезпеки електронних освітніх ресурсів для різного рівня та різної форми навчання;
- вміти застосовування методи збору інформації та перевірки її на достовірність та повному;
- вміти застосовувати психологічні техніки для самовідновлення та розвитку резильєнтності;
- вміти користуватися психологічними техніками у взаємодії з учнями в умовах війни.

Тема 1. Безпечне освітнє середовище, як частина життєвого, соціального середовища людини, що має значний вплив на розвиток особистості.

Аналіз ключових понять у створенні безпечного середовища. Кодекс безпечного освітнього середовища. Нормативно-правова база, рекомендації МОН України щодо безпеки учасників освітнього процесу. Складові безпечного освітнього середовища.

Тема 2. Організація безпечного освітнього середовища. Мінна небезпека, повітряна тривога: алгоритми швидкого реагування, протоколи безпеки для здобувачів.

Організація безпечного простору у закладі освіти. Запровадження чітких процедур реагування та поведінки в екстремальних ситуаціях. Алгоритми швидкого реагування (повітряна тривога, мінна небезпека), протоколи безпеки для здобувачів.

Тема 3. Ризики вибухонебезпеки: моделі безпечної поведінки учнів.

Формування безпечної поведінки учнів. Методи, засоби формування безпечної поведінки учнів. Корисні поради та золоті правила для учасників освітнього процесу.

Тема 4. Організаційний аспект кібербезпеки учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання

Нормативне забезпечення. Кібербезпека під час онлайн занять. Кібербезпека мобільних пристроїв. Комунікаційна безпека між учасниками освітнього процесу. Достовірність інформації що використовується у освітньому процесі. Маніпулювання в цифровому просторі. Корисні правила використання з навчальною метою соціальних мереж.

Тема 5. Способи, засоби, ресурси онлайн безпеки учасників освітнього процесу

Надійні паролі. Персональні дані. Згода на обробку персональних даних. Безпечне зберігання та видалення даних. Перевірка сайтів на достовірність. Батьківський контроль. Електронний ключ. Цифровий підпис.

Тема 6. Психологічна безпека вчителів під час воєнного стану

Особливості переживання стресових та травматичних ситуацій. Методи відновлення та самопідтримки для вчителів. Психотравматичні наслідки перебування в екстремальній ситуації. Техніки емоційної саморегуляції в ситуації гострого стресу. Турбота про себе. Техніки самодопомоги. Резильєнтність. Використання внутрішніх ресурсів для подолання криз.

Тема 7. Психологічний супровід учнів в умовах довготривалої війни

Реакції учнів на довготривалий стрес. Стратегії психологічного супроводу учнів. Комунікація вчителя в період тривалого стресу з учнями та батьками. Протоколи допомоги при тривозі, страху, панічних атаках. Стратегії формування резильєнтності та стресостійкості учнів.

Таблиця 1

Орієнтовний розподіл годин за видами діяльності

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		ЛЗ	ПЗ	СР	Всього
1.	Безпечне освітнє середовище, як частина життєвого, соціального середовища людини, що безпосередньо або опосередковано впливає на розвиток особистості.	2	2	2	6
2.	Організація безпечного освітнього середовища. Мінна небезпека, повітряна тривога: алгоритми швидкого реагування, протоколи безпеки для здобувачів.	4	4	4	12
3.	Ризики вибухонебезпеки: моделі безпечної поведінки учнів.	4	2	4	10
4.	Організаційний аспект кібербезпеки учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання	2	2	2	6
5.	Способи, засоби, ресурси онлайн безпеки учасників освітнього процесу.	4	2	4	10
6.	Психологічна безпека вчителів під час воєнного стану.	2	4	2	6
7.	Психологічний супровід учнів в умовах довготривалої війни.	2	2	2	8
Разом		20	18	20	58
Підсумковий контроль					2
Усього					60

Розподіл годин за видами діяльності має орієнтовний характер. Послідовність і кількість годин на вивчення окремих тем може змінювати суб'єкт підвищення кваліфікації у межах часу, передбаченого Програмою, з

урахуванням індивідуальних потреб, професійного досвіду педагогічних працівників.

Вибір форми організації освітнього процесу, методів і засобів навчання для досягнення результатів навчання, визначених Програмою, здійснює суб'єкт підвищення кваліфікації. Система та критерії оцінювання результатів навчання педагогічних працівників визначаються суб'єктом підвищення кваліфікації.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Вимоги та рекомендації щодо облаштування безпечного укриття у закладі освіти. 2022. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Bezpechne_osvitnie_seredovysche_2022_SQE-SURGe.pdf
2. Все про мінну безпеку. Як навчити дітей правилам мінної безпеки. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://bezpeka.info/adults/#about>
3. Знати, щоб вижити / Цикли програм: Випуски 1, 2, 5, 7. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLUhNavUIrwx0MI5WTkDMC9MAxGA6gsHl> (дата звернення 7.01.23).
4. Кабінет Міністрів України Про схвалення концепції безпеки закладів освіти (№301-р від 07 квітня 2023 р.). Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-kontseptsii-bezpeky-zakladiv-osvity-i070423-301> (дата звернення 10.04.23).
5. Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни — посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти, розроблений Громадською організацією «GoGlobal» спільно з Центром «Розвиток КСВ» та експертною платформою Career Hub у рамках програми «Мріємо та діємо». URL: <https://drive.google.com/file/d/1r0qbJVj-lXfSjLtvzvJDeicK5YFI6wZL/view> (дата звернення 8.01.23).
6. Методичні рекомендації щодо проведення просвітницької роботи з учасниками освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з питань уникнення враження мінами, вибухонебезпечними предметами та ознайомлення з правилами поведінки в надзвичайних ситуаціях. 2022. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-metodichni-rekomendaciyi-1_442822
7. Мінна безпека не без ПЕКА»: посібник для дітей про правила поведінки з вибухонебезпечними предметами. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/news/minna-bezpeka-ne-bez-peka-posibnik-dlya-ditej-pro-pravila-povedinki-z-vibuhonebezpechnimi-predmetami>

8. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 01 серпня 2022 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (дата звернення: 09.01.2023).

9. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 01 серпня 2022 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 09.01.2023).

10. Про захист персональних даних : Закон України від 19 серпня 2022 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення: 09.01.2023).

11. Про заходи безпеки на можливі ризики виникнення надзвичайних ситуацій, терористичних актів, диверсій, мінування. 2015. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5_12729-15#Text

12. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 17 серпня 2022 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19> (дата звернення: 09.01.2023).

13. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 17 серпня 2022 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19> (дата звернення: 09.01.2023).

14. Рекомендації МОН щодо проведення бесід із здобувачами фахової передвищої, вищої освіти з питань уникнення враження мінами і вибухонебезпечними предметами та поведінки у надзвичайній ситуації. 2022. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Povedinka-u-nadzvichajnij-situatsiyi.pdf>.

15. Стрес та релаксація URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IVXrc1b5-4M> (дата звернення 7.01.23).

16. Собченко Т.М., Ворожбіт-Горбатюк В.В., Кін О.М. Створення безпечного освітнього середовища у закладах освіти в умовах воєнного стану. *Новий колегіум*. Вип.3. 2023 (111). С.39-43. DOI:10.30837/nc.2023.3.39

17. Урядовий портал. Що таке електронний цифровий підпис? URL : <https://www.kmu.gov.ua/usi-pitannya-po-e-poslugam/sho-tak-elektronnij-cifrovij-pidpis-ecp> (дата звернення: 30.08.2022).

18. Центральний засвідчувальний орган. Міністерство цифрової трансформації України URL : <https://czo.gov.ua> (дата звернення: 09.01.2023).

19. Цифрова освіта. Персональні дані. URL : <https://osvita.diia.gov.ua/courses/personaldata> (дата звернення: 09.01.2023).

Примітка. Посилання на авторів програми є обов'язковим згідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права».